

Projekt edukacji europejskiej dla szkoły średniej

Temat: „**Dzień tradycji europejskiej**”

Cele:

1. Zapoznanie uczniów z wiadomościami ogólnymi dotyczącymi wspólnych korzeni kultury europejskiej.
2. Zainteresowanie integracją europejską.
3. Ukazanie walorów i specyfiki Szwecji.
4. Pogłębienie wiedzy o historii, społeczeństwie jakim jest Szwecja.
5. Poznawaniu obrzędów i tradycji polskich i szwedzkich.
6. Dostrzeganie związku tradycji rodzinnych z tradycjami ogólnospołecznymi
7. Dostrzeganie związków wzajemnych przenikających się kultur i religii, co może pomóc w zrozumieniu relacji między jednostkami, grupami, społecznościami.
8. Tworzenie pozytywnych wzorców, postaw osobowych i społecznych

Metody pracy: praca z tekstem, debata, dyskusja.

Temat zrealizowany w formie inscenizacji.

Formy pracy: zbiorowa, grupowa.

Wybór i podział zadań:

Scenariusz i opracowanie tradycji szwedzkich- nauczyciel D. Stadnik

Scenariusz i opracowanie tradycji świąt po polsku- nauczyciel A. Szatan

Wybór kolęd i przygotowanie chóru- ks. A. Kochmański

Wprowadzenie:

Projekt powstał w wyniku moich dążeń do ukazania na forum społeczności szkolnej problematyki europejskiej wraz z członkami świeżo powołanego Szkolnego Klubu Europejskiego. Chciałam pokazać, obok polskich, pięknych tradycji świąt Bożego Narodzenia, trochę innych i nie znanych nam zwyczajów innych krajów Europy. Wybór padł na Szwecję. Wcześniej, po nawiązaniu kontaktów z ambasadą Królestwa Szwecji otrzymaliśmy interesujący pakiet materiałów, które aż się prosiło, by je wykorzystać w

takiej formie. Po wnikliwych przemyśleniach, przedstawiłam uczestnikom klubu moją propozycję, kilka spotkań z bardzo ożywioną dyskusją doprowadziło do konkretnych rozwiązań.

1. Przedstawienie instrukcji i podział zadań na poszczególne grupy i osoby

Część I. Inscenizacja obchodów Świętej Łucji i oprawa świąt Bożego Narodzenia w Szwecji.

Zadania:

- wybór 8 dziewczyn do orszaku, wybór Łucji;
- przygotować długie białe suknie, wianuszki na głowy, świece, szarfy;
- wybrać 4 osoby, jako narratorów
- przydzielić inne zadania: nauczyć piosenki z akompaniamentem, upiec 7 rodzajów ciastek, zgromadzić dekoracje stołu szwedzkiego, namalować kilka elementów inscenizacji,
- podać termin pierwszej próby.
- zrealizować pierwszą próbę, ewentualnie nanieść drobne zmiany i poprawki.
- nauczyć się tekstu i melodii „Sankta Lucia”.

Cz. II. Inscenizacja tradycyjnej polskiej wigilii.

Zadania:

- zebranie informacji o tradycjach Bożego Narodzenia w Polsce
- wybór tekstów, wierszy i kolęd
- przydział ról: osoby prowadzące- narratorzy, recytacje wierszy
- oprawa muzyczna- chór
- przygotowanie scenografii

Cz. III. Przygotowanie chóru.

Zadania:

- skompletować chór,
- wybrać kolędy,
- przygotować aranżację kolęd i piosenki „Sankta Lucia”
- przeprowadzić kilka prób śpiewu

2. Skoordynować działania i zrealizować poszczególne zadania składające się z trzech części w całość inscenizacji.

Zadania:

- przeprowadzić kilka prób wspólnie
- uzgodnić wszystkie elementy scenografii i dekoracji całej auli,
- przygotować światła i nagłośnienie

3. Realizacja projektu: (sposób prezentacji)

Zadania:

- wykonać dekoracje sceny
- ustawić i nakryć obok siebie stół polski i stół szwedzki przed sceną
- ustawić dziewczęta ze światłem po obu stronach sceny
- ustawić dziewczęta z tackami, roznoszonymi ciastka
- ustawić chór na scenie
- ustawić orszak, który wejdzie na aulę od tyłu
- zrealizować scenariusz.

Scenariusz:

Narrator I: Witamy serdecznie na dzisiejszej uroczystości zaproszonych gości, dyrekcję szkoły, grono pedagogiczne, koleżanki i kolegów.

Narrator II. „Dzień tradycji europejskiej”, który przygotowaliśmy w naszej szkole, swoją treścią nawiązuje do Świąt Bożego Narodzenia.

W toku wielu dyskusji dotyczących wejścia Polski do Unii Europejskiej chcielibyśmy zwrócić uwagę, że przed wiekami chrześcijaństwo już zintegrowało ludy Europy. Sądzymy też, że poszanowanie tożsamości narodowej poszczególnych państw, ich historii, kultury i tradycji, stanowi podstawę funkcjonowania Unii Europejskiej.

Integracja europejska nie musi oznaczać odcinania się od własnych korzeni narodowych, a poszanowanie kultury innych narodów, może nas tylko wzbogacić duchowo i emocjonalnie, Dzisiejszy program w I części przybliży szwedzkie tradycje obchodów dnia Świętej Łucji i Bożego Narodzenia. Część II- to polskie zwyczaje i wymowa przesłania, które na ziemię niesie Boża Dziecina.

Narrator III: Poznawanie zwyczajów innych kultur bywa tak pasjonujące, jak same podróże. Czy zastanawialiście się jak obchodzą inni te święta?

Narrator IV: Szwecja– to wieki kraj na północy Europy, z niecałymi 9 milionami mieszkańców. Z tak niewielką liczbą ludności na tak szeroko rozciągniętej powierzchni, Szwecja należy do najrzadziej zaludnionych krajów Europy. Klimat na północy jest surowy i wymagający, w dawnych czasach nie mógł wyżywić większej ilości ludności. Dopiero w czasach współczesnych człowiek, z pomocą techniki, zdołał „ujarzmzić” naturę i stworzyć wygodne warunki domów z poziomymi bali oraz przyjemności zażywania sauny do życia.

Większość miast w tym stolica- Sztokholm, otoczona jest dziewiczą przyrodą. W Szwecji cywilizacja stworzona ręką człowieka ciągle jest gościem przyrody- a nie odwrotnie, jak ma to miejsce w innych, gęściej zaludnionych obszarach w Europie i na świecie Na kulturę narodową, będącą odbiciem otaczającej rzeczywistości, składają się także w pewnym stopniu wpływy zewnętrzne. Najstarsza Szwecja przejęła z Rosji sztukę budowania

Wieś, ważny składnik dawnego społeczeństwa agrarnego, stanowiła społeczną kanwę świątecznych tradycji, związanych z kolejami ludzkiego losu i z porami roku. Właśnie tam, gdzie obowiązywały ścisłe formy współpracy, kwitły konserwatyzm i wierność tradycji. Chętnie słuchano baśni, podań i przyśpiewek, wspólnie pracowano i świętowano. Niemal wszystkie zachowane obyczaje świąteczne mają podłoże religijne i, co ciekawe, w wielu wypadkach wywodzą się z katolicyzmu, które reformacja w wysokim stopniu zniosła: jak choćby malowanie jaj wielkanocnych, a w pewnym sensie także obchody św. Łucji. Z tradycyjnych świąt tylko 1 Maja i *Midsommar* (Sobótka) są świeckiej proweniencji.

Narrator III: „Nadchodzi Łucja, rozpraszając ciemności, grudniowej, zimowej nocy..”

Chór śpiewa po szwedzku „Sankta Lucia”.

Muzyka: Teodoro Cottrau
Słowa: Sigrid Elmblad

The musical score is written in 4/4 time with a key signature of two flats (Bb and Eb). It consists of five staves of music. The first staff has a treble clef and a key signature change from two flats to one flat (Bb) after the first measure. The second staff has a treble clef and a key signature change from one flat to no flats (C) after the first measure. The third staff has a treble clef and a key signature change from no flats to one flat (Bb) after the first measure. The fourth staff has a treble clef and a key signature change from one flat to no flats (C) after the first measure. The fifth staff has a treble clef and a key signature change from no flats to one flat (Bb) after the first measure. The score includes various musical notations such as notes, rests, and accidentals, along with chord symbols: Bb, Cm, F7, Cm, F9, Bb, G, Cm, F7, Gm, F, Bbo, Bb, Bb, Cm, Cm7, F, Cm, Bb, F, Cm, Bb.

Sankta Lucia,
ljusklara hägring,
sprid i vår vinternatt
glans av din fägring!
Drömmar med vingesus
under oss sia!
Tänd dina vita ljus, Sankta Lucia!

Kom i din vita skrud
huld med din maning!
Skänk oss, du julens brud,
julfröjders aning!
Drömmar med vingesus
under oss sia!
Tänd dina vita ljus, Sankta Lucia!



Nadchodzi Łucja, rozpraszając ciemności zimowej nocy

....jednocześnie od tyłu auli wchodzi orszak dziewcząt ubranych w białe długie sukienki z wiankiem na głowach i świeczkami w rękach. Orszak wchodzi na scenę. Z końcem piosenki dziewczęta schodzą ze sceny i stają obok stołu szwedzkiego.

Narrator IV: Święta Łucja (Sankta Lucia)

Łucja to typowe szwedzkie święto. Obchodzi się na wielu szczeblach. Pierwszy, oficjalny: gazety lokalne ogłaszają specjalny konkurs, publikując zdjęcia wytypowanych do niego dziewcząt (preferuje się długie blond włosy), spośród których czytelnicy mają wybrać jedną. Zwycięzcy staną później na czele procesji, jaka przejdzie ulicami miasta. Dziewczęta kroczą gęsiego ze złożonymi jak do adoracji dłońmi, śpiewają tradycyjną piosenkę o Łucji. W szkołach, szpitalach na ulicach pojawiają się orszaki dziewcząt ubranych w białe sukienki z czerwonymi wstążkami za śpiewem na ustach i niosące światło. Bo Łucja z łaciny *lux*, czyli *światło*. Gości częstuje się potem kawą i ciasteczkami z szafranem, o różnych kształtach.

Skąd pochodzi to przedziwne święto obchodzone podczas zimowych ciemności? Choć to zabrzmiało dziwnie, czci się w ten sposób świętego Mikołaja. Wraz z dotarciem reformacji do Europy Północnej kult świętych został zakazany, ale niektórych z nich dosyć trudno było się wyrzec, zwłaszcza szczodrego patrona dzieci, Mikołaja. Niemcy zastąpili wówczas owego brodatego biskupa dzieciątkiem Jezus, a prezenty rozdawano nie 6 grudnia, tylko w Wigilię. W wieku XVII i XVIII dzieciątko Jezus- dziewczynka w białej koszuli z wiankiem świec na głowie- spełniało tę funkcję właśnie w Szwecji.

13 grudnia Szwedzi przygotowując się do przedwigilijnego postu zwykli jadać dosyć obfite śniadania i na patronkę tych biesiad wybrali św. Łucję

Dziewczęta kładą zapalone świece na scenie obok stroików.

Narrator V: Luteranizm podkreślał w obrzędzie świąt rolę rodziny. Do dzisiaj zachowały taki charakter na przykład święta Bożego Narodzenia. Boże Narodzenie stanowi mieszaninę starego i nowego, elementów religijnych i świeckich. Na szwedzkich kartkach świątecznych Boże Narodzenie jest niemal zawsze białe. W domach zbliżające się święta zwiastują adwentowe świeczniki i dziecięce kalendarze.

Tuż przed Bożym Narodzeniem przestrajają się mieszkania wszelkiego rodzaju świątecznymi ozdobami takimi jak świece, bieżniki, makatki czy anioły. Na drzwiach

wejściowych wieszają się zielone wianuszki z borówkowych lub sosnowych gałązek.

Kolorystyka dekoracji jest zazwyczaj czerwona.

Punkt kulminacyjny świąt przypada w Wigilię, 24 grudnia. Je się wigilijny obiad i rozdaje prezenty. Tradycyjny szwedzki obiad wigilijny zaczyna się od zakąsek w postaci marynowanego śledzia, pasztetu z wątróbki, wędzonej kiełbasy, a przede wszystkim całej szynki, przyprawionej cukrem i solą, gotowanej lub pieczonej z różnymi dodatkami. W skład *smorgasbord* wchodzi małe dania gorące, takie jak klopsiki czy zapiekanka z anchois, zwana **Pokusą Janssona** i chleb żytni. Po bufecie z przekąskami przychodzi kolej na *lutfisk*, specjalnie moczoną w wodzie i ługu rybę dodając zwykle beszamel i roztopione masło nie żałując przypraw. Do bożonarodzeniowego repertuaru kulinarnego należą także pierniczki *pepparkakor* zwane pieprzowe ciasteczka choć obecnie nie ma w nich ślady pieprzu.

Chór śpiewa jeszcze raz „Sankta Lucia” w tym czasie dziewczęta z przygotowanymi tacami wychodzą i **częstują zebranych ciasteczkami.**

(Wiersz K. I. Gałczyńskiego)

Recytator 1: Wszyscyśmy blisko otchłani

I każdemu z woli Boga

Podwinąć się może noga

Lecz wiedz: diabeł spęta w lesie

Jezus na światłość wyniesie.

A światłość już niedaleko:

W grudniu narodzi się Dziecko,

Co jednym wzniesieniem dłoni

Świat ku światłości nakłoni.

Spójrzcie, jak pierzchają cienie!

Płynie Boże Narodzenie!

W purpurze, w złocie, w lazurze
Anioł dmie w trąbę na chmurze;

Radość, radość niedaleko,
Radość, co pychę uśmierca...

„Jezu cichy i pokornego serca
uczynź serca nasze według serca twego”.

Chór: kolęda- „Cicha noc...”

Narrator I: Religijne treści uroczystości Bożego Narodzenia ukazują nam swoją wyjątkowość na tle szeregu zwyczajów kulturowych, które na trwałe wyznaczyły rytm życia, nawet u ludzi niezbyt związanych z kościołem chrześcijańskim.

Narrator II: A jak było w przeszłości?....

W zależności od regionu Polski, stanu, zamożności, tradycji lokalnej czy rodzinnej przygotowywano inne potrawy i obowiązywały inne zwyczaje.

Narrator I: Ale było też coś co łączyło wszystkie polskie Wigilie: Świąteczne zdobienie wnętrza, pora rozpoczynania postnej wieczerzy, zwyczaj dzielenia się opłatkiem i pozostawienie wolnego miejsca przy stole.

Narrator II: Choinka: Zwyczaj ten stał się powszechnym w mieszczańskich rodzinach niemieckich, tyrolskich, austriackich, a później pozostałych krajach europejskich i poza europejskich, zwłaszcza w XIX wieku. Przyjęło się to zarówno w rodzinach katolickich, jak też protestanckich. Oczywiście dochodziły kolejno różne ozdoby choinkowe, uzasadnione najpierw biblijnymi, a potem innymi motywacjami. Pod strzechy choinka zbłądziła dopiero w XX wieku. Przed Wigilią ozdabiano też dom. Ustawiano snopy nie młóconego zboża. Gospodarz wnosząc do izby snopy zboża, składał życzenia „na zdrowie”, „na urodzaj i dobrobyt”, „na to Boże Narodzenie co by się wam darzyło, mnożyło”.

Narrator I: Tradycyjnie spożywanie wieczerzy wigilijnej poprzedza dzielenie się opłatkiem, czyli bardzo cienkim praśnym nie kwaszonym chlebem. Najstarsza wzmianka źródłowa o tej praktyce w polskich rodzinach pochodzi z końca XVIII wieku. Dzisiaj jest to już niemal wyłącznie polski zwyczaj, jak przypomina nam Cyprian Kamil Norwid:

„Jest w moim kraju zwyczaj, że w dzień wigilijny,
przy wejściu pierwszej gwiazdy wieczornej na niebie,
ludzie gniazda wspólnego łamią chleb biblijny,
najtkliwsze przekazując uczucia w tym chlebie”.

Narrator II: Dawniej do wieczerzy wigilijnej zasiadano kiedy na niebie zabłyśła pierwsza gwiazda. Stół przykrywano białym obrusem lub płachtą, pod które podkładano siano. Zostawiano jedno wolne miejsce, wolne nakrycie lub nie przeznaczone dla nikogo potrawy. Uczestnikom wieczerzy nie wolno było wstawać od stołu przed jej zakończeniem. Należało spróbować wszystkich po kolei potraw wigilijnych. Potrawy przyrządzano z „wszystkiego co w polu, sadzie, ogrodzie lesie i wodzie” czyli z ziaren zbóż, maku, orzechów, grzybów, grochu, fasoli, bobu, suszonych owoców. W bogatych domach również z wielu gatunków ryb.

Narrator I: Podczas kolacji panował nastrój powagi i skupienia, sprzyjający wspomnieniom.

Chór: kolęda „*Jezusa narodzonego wszyscy witajmy...*”

(Wiersz: „*Nowina*”)

Recytator 2: Radujmy się, dobrzy ludzie,
Weselmy się prostaczkowie!
Przyszła do nas w zwykłym słowie,
Przyszła do nas w jasnym cudzie
Nowina, nowina!

Recytator 3: Czekaliśmy, niecierpliwi,
Wyglądali za rogatki,
Na spotkanie biegły dziatki

I staruszkowie szczęśliwi,
Na spotkanie Syna,
Bożego Syna!

Recytator 4: O, jaka dobra godzina!

O, jakie miłe zdarzenie!
Przyszła do nas Nowina,
Przyszło ślepym przejrzenie,
A grzesznym przebaczenie,
A niewierzącym wiara!

Recytator 5: Ach, otwórzcie zawory,

Ach, umajcie zielenią
Alkowsy i komory,
Uzdrowiony jest chory,
A smętny- pocieszony,
A kto pracą znużony,
Odpoczywa po trudzie,
Serca się radują,
Dusza się rozpromienia,
Dobrzy ludzie!

Chór: kolęda „*Wesołą nowinę...*”

(Wiersz: „*Obcy człowiek*” T. Różewicz)

Recytator 6: To obcy człowiek

Czego chce
O kogo pyta
To nieznajomy
Pewnie zbłądził
Albo się omylił
Mówi że nas szuka
Lecz nie zna nazwiska

Kogo pan szuka
Taki tu nie mieszka
To jakiś pijak
Może pomyłony
Uparcie twierdzi
Że właśnie nas szuka
Lecz my go nie znamy
Kto to jest

Recytator 7: Nie mogę wejść
Do waszego domu
Mieszkania
Mówicie
Że mnie nie znacie
Że jestem obcy
Patrzycie zdziwieni
Trochę przestraszeni
Właśnie was szukam
W tym ogromnym mieście
Co rośnie
Przybywa
Was szukam
Na tej wyspie
Bezludnej
Nie omyliłem się
Wy jesteście
Ludzie moi bliźni

Recytator 8: Czy mogę zostać z wami
Jeden dzień noc
Jestem człowiekiem
Nie jestem obcy
Patrzycie na mnie
Przez judasza

Nie zdejmując łańcuchów
Przez drzwi zatrzaśnięte

Recytator 9: Jestem zmęczony
Chcę usiąść przy waszym stole
Znamy się przecież
Od narodzenia Chrystusa
Jestem bardzo zmęczony
Mogę wam opowiedzieć
O sobie o was
Chcę wam powiedzieć
Że nie ma tajemnicy.

Chór- kolęda „*Nie było miejsca dla ciebie...*”

(Wiersz: „Boże Narodzenie” F.J. Stefaniuk)

Recytator 1: Błogosław Ojczyznę Miłą...
Gdy pierwsze blaski radości miną
I naród w błogości utonie świątecznej
Spójrz w stronę Polski Boża Dziecino
I ześlij dary dla nas konieczne.
Daj mądrość temu, co stanął za sterem
Niech statkiem nie igra gdy jest na głębinie
Bo na tym okręcie lud pasażerem
Gdy on zatonię Ojczyzna zginie.

Recytator 2: Daj ludziom zmęczonym łaskę miłości
Niech wszystkie urazy i gorycz pokona
Niech szczęście i przyjaźń w rodzinach rozgości
Niech w siłę wzrasta Polska złączona

Błogosław Dziecino, po polsku spłakana
W stajence problemów, grudniowej zawiei

Ludowi polskiemu co trwa na kolanach
Niech czasu doczeka spełnionej nadziei.

Narrator I: Zaproszonym Gościom, Dyrekcji, Gronu Pedagogicznemu,
Wszystkim pracownikom szkoły oraz wam koleżanki i koledzy
Składamy życzenia słowami Stanisława Wyspiańskiego

„ Na Wigilię, na Święta, na Rok Nowy
Życzenia szczęścia znów nad światem mkną.
Niech noc truchleje, a nadziei płomyk
Niech ogrzeje ciepłem Wasz dom

Narrator II: Jak sople lodu niech topnieją zawiści,
Sercom zmęczonym słów tak mało trzeba...
Tak wiele życzeń noc ta może ziścić
Ta noc, w której księżyc świeci bochnem chleba....

Dzielenie się opłatkiem i wspólne kolędowanie.

Rezultaty projektu:

Nabywanie umiejętności:

- pracy w grupie,
- prezentowanie własnej pracy

opracowanie

współpraca z ambasadą

Kryteria oceny:

Pomysłowość i oryginalność scenek

Zaangażowanie grup w realizację projektu

Staranność wykonania prac dekoracyjnych, muzycznych.

Ewaluacja projektu odbyła się poprzez obserwację zmian postaw uczniów w czasie realizacji a zwłaszcza podczas samodzielnie przygotowanych inscenizacji.

Autorefleksja

„Dzień tradycji europejskiej”

Tytuł tej uroczystości wskazuje, że temat świąt Bożego Narodzenia został przedstawiony w kontekście europejskim a konkretnie jednego z państw członków Unii Europejskiej- Szwecji.

Młodzież swym występem przekazała typowe aspekty obchodów tradycyjnego Dnia św.

Łucji oraz świąt Bożego Narodzenia.

Scenariusz tej części obejmował informacje ogólne o Szwecji, informacje o istocie obchodów Dnia św. Łucji oraz o tradycji Bożego Narodzenia.

Przygotowanie stołu świątecznego z typowymi daniami, jakie są w tym czasie na stołach w Szwecji, dekoracja stołu, flaga, miało za zadanie wprowadzić w odpowiedni nastrój zebranych.

Orszak dziewcząt ubranych w białe, długie sukienki związane czerwonymi szarfami z wianuszkami na włosach i świecami w rękach wiernie odpowiada szwedzkiej tradycji.

Dopełnieniem wierności była zaśpiewana przez chór piosenka po szwedzku „Sankta Lucia”.

Upieczone (przez dziewczęta ze Szkolnego Klubu Europejskiego) ciasteczka w kilku kształtach, to również przeniesienie tego zwyczaju na nasz grunt i częstowanie nimi gości było miłym zaskoczeniem dla wielu.